

Märts tegi ilmas tükke

■ Päriskevadeni läheb veel aega.

Klimatoloogid peavad varakevadeks aega lumesulamisest kuni ajani, mil ööpäeva keskmine õhutemperatuur jääb püsivalt üle $+5^{\circ}$, (vegetatsiooniperioodi algus), ja alles seda loetakse nn klimatoloogilise kevade alguseks.

Selle kriteeriumi järgi polnud märtsis vähemalt Tartumaal ühtki kevadilma! Tõraveres tõusis 30.03. õhusoo küll 11 kraadini, ööpäeva keskmiseks rehkendati aga vaid $4,6^{\circ}$.

Tavaliselt algabki too kauaoodatud päriskevad Tartumaal astronoomilisest kuu aega hiljem.

■ Märts

Kui kuu lõpul meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis kogu riigi ilmanäitajad välja arvatuti, siis selgus, et läinud paastukuu oli päris soe, õhukraade keskmiselt $-0,4^{\circ}$, seega ligi kolm kraadi harilikust rohkem.

Nagu ei usukski – oli ju maa üle poole kuu lumest valge, ka külma tundus küllalt olevat. Märtsi esimesel kuupäeval mõõdeti Jõgeval $-18,1^{\circ}$, viienäädal aga Võrus $-19,6^{\circ}$.

12. märts on rahvakalendris korjusepäev. Kui mõni arvab, et lume sulamise aegu võib sel päeval midagi koledat nähtavale ilmuda, siis eksib ta rängalt – täpselt 1400 aasta eest suri paavst Gregorius. Sinna see "korjus" maetud ongi, nimepäevana.

Lund, lõrtsi ja vihma tuli nagu ikka märtsikuul, ainult et kõvasti rohkem tavalisest

kogusest: Eestis keskmiselt 48 mm (norm 28 mm). Üle kahe korra enam lumevett sai seekord Türi (64 mm).

Paksim lumikate oli tänava Kirde-Eestis, ajuti isegi üle 40 cm. Egas Haanja mehedki saa väga nuriseda, sai ju sealne maraton märtsis kenasti peetud. Alles tugev vihm kuu keskel tegi põllud pea kõikjal paljaks ning tõi maale varakevade.

Ilmast mujal ja muiste

Ilm tegi tükke kogu maailmas. Kuu algul tabas Korea keskosa sajandi tugevaim lumesadu, päevaga sadas maha ligi 60 cm. Madagaskari saart ründas nelja päeva jooksul kahel korral võimas troopiline tsüklon nimega Gafilo. Sadakond surnut, sada tuhat kodutut.

Pariisi-Nice'i (Nizza) rattatuuril lükati neljanda etapi sõite küll edasi, küll muudeti trassi kõva lumetormi tõttu. Šotimaal algas kevad tugeva rajuga, 38 m/s puhuv tuul murdis hulgaliselt puid, mitu inimest sai sel kombel hukka.

Paduvihma sadas Austraalias Queenslandis (päevaga 120 mm), USA-s kattis aga Bostonit paksim lumekate jõuludest saati – 40 cm.

Antarktikas algas sügis, mandri keskosas langes kraadiklaas juba -65 pügalani. Kuu eelviimasel päeval tabas aga eba-harilik kuumalaine Kanadalinna Calgaryt: 25 soojakraadi!

Saja aasta eest oli märts Tartus väga külm ($-5,4^{\circ}$) ja kuiv (10 mm). Lumi maas ja jää jõel püsis kuu lõpuni.

Postimehele kirjutati Muhumaalt: Lund on nüüd maas rohkem kui tarvis. Maanteed on hääd, aga mereteed on sandid: palju paksu lund nõrga jää pääl, millest kõige kangem külma ka võitu ei saa. Hiljuti oli Suures väinas tee nii kohutav, et reisijail surm silmaga näha oli.

Pärnust: Meie kuulus sild võeti jõe päält ära ja raske on nüüd ülejõelt linna pääseda. Ootame pikisilmi kindlat silda. Väike sild, see on Siimu sild, on juba ammu päält ära, aga säält käidakse veel tänini üle jää.

Nõost: Teed on mitmes kohas nii auklikud, et koormamehed enam kuidagi moodi edasi ei pääse. Riia maanteel versta kümme linnast on augud nii suured, et kui koorma ümber ajad, siis ka sinna jäta, kui kuskilt abi ei saa.